

ЄПОРОЖНЕЧА. РОЗБІР НОВОЇ УРЯДОВОЇ ПРОГРАМИ

19 серпня, 2025

[Юлія Самаєва](#), Редакторка відділу економіки ZN.UA

«Українці мають достатні знання, навички, ідеї та технології, аби створювати якісний продукт та високу додану вартість», — пише у [свіжопрезентованій програмі уряд пані Юлії Свириденко](#), а потім на 342 сторінках переконливо доводить, що як мінімум у Кабміні таких українців конче бракує.

Ми ніколи не переоцінювали ролі і місця урядових планів в історії.

Єдина мета їхнього аналізу — тестування нових урядовців на інтелект, розуміння процесів, здатність продукувати хоч якісь сенси і побіжно на soft skills, наприклад, на повагу до читача чи увагу до деталей.

З останнім усе просто:

— виваливши суспільству понад три сотні сторінок суміші із забутого минулого і туманного майбутнього, уряд великодушно запропонував громадянам надати свої пропозиції впродовж п'яти робочих днів на сайт «намвсеодно.gov.ua».

«Відповідне міністерство розгляне ваші пропозиції та врахує їх у **роботі над планом**».

«Яким ще планом?» — питає уважний читач.

— Не будемо прискіпуватися, **що план, що програма, що стратегічні ініціативи — абсолютно неважливо**. Причому ані нам, ані їм, на жаль.

На підтвердження цього **програма та її презентація сильно відрізняються**.

Загалом це нормально — не все з програми можна вмістити у презентації, але у цьому випадку, навпаки,

— **не все презентоване потім знайшлося у повному оригінальному тексті**. Цікаво, правда ж?

(1) Добудова ХАЕС у презентації є, а в плані відсутня.

(2) Новий закон про СхідГЗК як про старт перезавантаження уранової галузі на слайдах є, а в тексті — ні.

(3) Боргове агентство у презентації утворюють, а в плані навіть не згадують.

І таких прикладів з десятків лише за побіжного порівняння.

Халтура, хитрість, брак кваліфікованих кадрів?

Хоч би що ми обрали, все не на користь уряду.

(1) — Ці люди впевнені, що ніхто не читатиме усього тексту, всі лише погортають презентацію.

(2) — Ці люди дійсно вважають, що якість роботи вимірюється сторінками написаного, а не їхнім змістом.

(3) — Ці люди без жодних дисонансів поєднують в одній події і анонс аудиту держвидатків заради економії, і відеоролик про пріоритети уряду, який за державні кошти зняли, щоб використати один раз на презентації.

Багато слів на букву «п...» спадає на думку, але хай буде — поверхневість.

Тож, розібравшись із

1) soft skills, перейдемо безпосередньо до

2) професійних навичок урядовців економічного блоку.

Не те щоб нас не вразили «єЯсла», «шлях ВПО» чи «єНотаріат», просто описати все це неможливо фізично, а без нормальної економіки все це ще й ніколи нормально не запрацює.

Перше, що впадає в око,

— **хронічні маніпуляції цифрами та заниження числових показників при доволі щедрих словесних обіцянках.**

— Це програма, яку писали так, щоб точно виконати у звіті, сильно не переймаючись реальним результатом.

Приклад

— красива обіцянка, що 50% пенсіонерів отримуватимуть пенсію не нижче 4 тис. грн. Що ж, за даними ПФУ на липень, середня пенсійна виплата наразі становить 6410 грн і у жодному із регіонів не нижча за 4 тис. грн. Навіть вічно замикаюча Тернопільська область звітує про середню пенсію у 4967 грн. Загалом же пенсіонерів, які отримують пенсії у діапазоні від 3 до 5 тис. грн, наразі якраз 52,5%. Щоб вийти на діапазон «від 4 тисяч», потрібно зовсім небагато. Мова не про прорив, а про дуже незначне підвищення, на межі із банальною індексацією.

Зважайте на це, коли чуєте не менш щедрі обіцянки Свириденко про підвищення зарплат вчителям і лікарям. Цілком може статися, що і це підвищення буде навіть не на рівень інфляції.

Особливо з урахуванням того, що

— **жодного зв'язку між обіцяним зростанням видатків і декларованим дефіцитом доходів у програмі уряду немає.**

Озвучений аудит видатків,

1) по-перше, ще не означає їхнього скорочення, а

2) по-друге, взагалі незрозуміло коли буде.

З усіх інших статей теж не проглядаються додаткові джерела для фінансування видаткових забаганок, включно зі посиленням фінансуванням прифронтових громад.

При цьому

— **де взяти кошти просто «на прожиття» — теж неясно.**

А мова, між іншим, про 37 млрд дол., за версією прем'єрки Свириденко, або про 45 млрд дол., за версією міністра фінансів Сергія Марченка.

Колосальний дефіцит (хоч яку цифру візьми), за якого

— **додавати видатків і взагалі не згадувати про доходи — злочин.**

Та головне, аби план виконувався.

Зокрема, он «надходження від приватизації до кінця 2025 р. мають бути не менше ніж 2 млрд гривень».

Таке собі досягнення, 2024-го було майже 10 млрд грн, а головне — чому в уряді взагалі забули про надходження від управління та оренди державного майна?

— Там точно є куди «зростати», і це стабільні регулярні надходження, а не разова приватизація. Втім, ця сфера складна, корупціогенна, треба докладати зусиль.

А про які зусилля ми говоримо, якщо з корупцією боротимуться запуском еСуду, еАкцизу, ЦНАП 2.0 та інших цифрових послуг, включно зі впровадженням ІІІ.

З контрабандою — новим Митним кодексом (наче в старому прямо вписано дозвіл на хабарі).

Також прем'єрка окремо наголосила, що задля прориву в анти кор боротьбі поговорила з новим очільником БЕБ. Безвідносно до нового керівника, БЕБ як інституція — найслабше цуцня з усього силового виводку.

— Можна було ще поговорити про скорочення державного боргу з прибиральницею Мінфіну, а про євроінтеграцію — з водієм-далекобійником.

- (1) Про виведення капіталів з країни — анічирк,
- (2) про експортні схеми — мовчок,
- (3) про закупівельні схеми — цить, і боже збав згадати
- (4) про нал чи обнал.

Величезні грошові потоки ідуть повз державну касу, розширюючись рік до року, а уряд, якому конче потрібні гроші, просто вирішив не дивитися в їхній бік.

Звісно, бо тоді доведеться працювати, а не хочеться.

Хочеться міняти костюми і писати всяку маячню на кшталт *«визначення концептуальних підходів до єдиної цифрової екосистеми управління публічними інвестиціями»*.

Героїчний тил

Щоб замаскувати **відсутність ідей**,

— уряд раз по раз видає нам старе за нове.

Причому не десь там, а у промисловій політиці — наріжному камені нашого виживання.

Так,

— до грудня 2025 року буде започатковано проєкт кластеризації та розроблено чотири пілотні сма-т-спеціалізації регіонів. Байдуже, що це

— вже 2016-го запускали, тільки пілотними були не чотири, а п'ять регіонів (Київська, Донецька, Луганська, Тернопільська та Львівська області). Байдуже, що потім проєкт розширили взагалі-то до 15 областей. **Почнемо з нуля.**

Загалом **«промислова» частина програми виглядає дуже блідо як для країни з буквально нульовим зростанням економіки.**

Промисловий розвиток забезпечуватимуть:

- (1) — індустріальні парки,
- (2) — гранти ЄС на модернізацію або створення виробництв із переробки,

(3) — «Промисловий Рамштайн» (хоч би що це означало) і

(4) — чергова стратегія пром виробництва на 2026-2030 роки.

У цифрах знову жодних амбіцій.

— До 31 грудня 2026 року уряд планує залучити для розбудови промислового сектору та індустріальних парків **10 млрд грн.**

Для порівняння:

— «Нова пошта» вклала у свій розвиток минулого року 7,5 млрд грн, «Київстар» — 12,3 млрд, «Епіцентр» — 14,2 млрд, а ДТЕК — 32 млрд грн.

Тож

— десятка на розбудову всієї промисловості — це буквально гомеопатичне дозування для пацієнта в комі.

Так, Американо-Український інвестиційний фонд, згідно з програмою, запрацює.

Але там швидких зрушень не чекаємо — трійку перших спільних проєктів зобов'язалися запустити до кінця 2026-го, «вихлоп» від них узагалі за межами наших нинішніх горизонтів планування.

«Скромність» у промполітиці компенсують надмірністю на ринку праці.

— «Уряд має ефективну політику по боротьбі з безробіттям та стимулювання створення високооплачуваних робочих місць», — між іншим зазначається у програмі.

Після такого вихваляння ставити собі хоч якісь реальні цілі — зась, тому

— 2026-го уряд зобов'язується перекваліфікувати 390 тисяч осіб і працевлаштувати 650 тисяч.

Беремо звітність служби зайнятості, яка в останній рік реально наше як проклята, і бачимо:

— за 2024-й перенавчено 41 тисячу, ще 22 тисячам видано сертифікати на навчання (разом — 63 тисячі), працевлаштовано 250 тисяч. За перше півріччя 2025-го: перенавчено 32 тисяч, видано сертифікатів 15 тисячам, працевлаштовано — 153 тисячі.

Об'єктивно, «щоб служба могла вийти на заявлене зростання показників, її персонал має перейти на добові чергування, а бюджет зрости щонайменше вдвічі».

Втім,

— на трьох сотнях сторінок програми саму службу взагалі жодного разу не згадують.

Ну, добре

— хоч про стратегію зайнятості не забули, як же ми без стратегії.

Надмірність на ринку праці компенсують скромністю в інвестиціях.

Їх, як відомо, багато не буває, але нам, вочевидь, вони не сильно потрібні. Коли під час презентації очільниця уряду озвучила **мету**

— залучити 5 млрд євро інвестицій, були сподівання, що прем'єрка оговорилося. Але ні, все чітко записано в програмі — 5 млрд євро (хоча їх рахують у доларах) до кінця 2026 року.

Навіть порівняно із найближчими роками сума не вражаюча:

— 2024-го прямих іноземних інвестицій (ПІІ) було 3,3 млрд дол., 2023-го — 4,2 млрд. Довоєнного 2021-го — 6,6 млрд дол., доковідного 2019-го — 5,8 млрд.

І це було

- (1) без анонсованої роботи Американо-Українського інвестиційного фонду відбудови, Фонду відновлення за участі європейського капіталу, Українського фонду за участі Єврокомісії та банків розвитку.
- (2) Без реформи публічно-приватного партнерства.
- (3) Без перезавантаження ДУ «Офіс залучення інвестицій».
- (4) Навіть без системи страхування воєнних ризиків (прийняття закону про яку уряд теж вписав собі у завдання, хоча проєкт розробляв НБУ, він «на ознайомленні» у нардепів з грудня 2024-го, і яким боком тут уряд, загадка).

Якщо нам треба стільки всіляких фондів і реформ заради ПІІ рівня 2019 року, ми в біді.

Загалом, судячи з усього понаписуваного, уряд не планує ані

(1) — переходу на воєнні рейки, ані

(2) — повернення на цивільні, ані

(3) — взагалі якогось руху.

Нас відігнали у відстійник депо і навіть не збираються ремонтувати.

Проте є і «хороша новина»: в уряді

— *все же існують справжні професіонали і працюють вони у департаменті із приєднання літери «є» до іменників.*

До них і звертаюсь:

— *видайте нам, будь ласка, **єПрофесіоналізм, єСенси і єЧесність.***
